

(Ne)apsolvirane lekcije: Solistima pohvale, orkestru pokude

Mnogo se ovih dana govorilo o solističkoj kadenci koju je, u Mozartovom Koncertu za klavir i orkestar u A-duru, KV 414, izveo Dejan Lazić. Ovaj pijanist hrvatskih korijena dopustio si je, da tako kažem, određenu slobodu; u trodijelnom izlaganju svoje kadence vanjske je odsjeke koncipirao u tipičnome klasičnom stilu, dok je središnji, čini se, prepustio vlastitoj fantaziji, što su mu mnogi zamjerali. Zašto? Jer nije bila 'u stilu'. Ali razmislimo na trenutak. Kada toliko volimo govoriti o tome što je Mozart želio i što bi mu se svidjelo (kao da to uopće možemo sa sigurnošću znati), jesmo li doista sigurni da bi Lazićevu kadencu ocijenio kao neadekvatnu? Solističke su kadence u Mozartovo vrijeme rijetko bile ispisivane od strane skladatelja; one su zapravo uvijek bile trenutak u kojem skladatelj na neki način interpretu prepušta svoju skladbu; da svojom individualnošću i osobnošću, improvizirajući na temelju osobnih glazbenih iskustava i afiniteta, obogati djelo, učini svoju izvedbu jedinstvenom. Nije li to učinio i Lazić?

Uostalom, sasvim je apsurdno svu koncentraciju usmjeriti na solističku kadencu, kao da je ona jedino što je pijanist svirao te večeri, na šestom koncertu Festivala Maribor, održanom 4. rujna u dvorani Union, a naslovljenom *Lekcije za besmrtnost*. Mozartov Koncert u cjelini u Lazićevom je zamišljanju bio prozračan, pregledan i jasan. Konceptija izvedbe ovog pijanista išla je ponajprije za promišljenim oblikovanjem čistog, kristalnog tona, postignutog određenom distanciranošću od materije, te za razvijanjem delikatne dinamike, koja je na površinu iznijela različite nijanse „zaključane“ u ovoj glazbenoj partituri. Nažalost, orkestar Festivala sve je teže lovio korak s Lazićem; dok su na početku sjajno oblikovali snažne i jasne replike na zapjeve klavira te pratili njegove dinamičke mijene, kasnije im je nedostajalo jedinstva, a sekcija violina pokazala se kamenom spoticanja koji će narušiti dojam cijele večeri. Viole su bile razjedinjene, neujednačenog tona i artikulacije, što je možda krivica koncertmajstorice Satu Vänske, koja, čini se, nije dovoljno precizno vodila orkestar. Isti se problem pokazao i u Mozartovoj Sinfoniji concertante u Es-duru, KV 297b; ansambl je započeo vrlo kvalitetno i sigurno, ali je uslijedilo razjedinjavanje, koje je onemogućilo orkestru da se pomakne s čisto „reproduktivnog“ načina sviranja u ono više, interpretacijsko, što je izvedbu učinilo zamjetno monotonom. Stvar su spasili solisti, koji su svirali u izvornoj postavi ovog djela: flauta, oboa, fagot i rog, verziji za koju saznajemo iz Mozartovih pisama, a za koju je notni materijal danas izgubljen. Vjerojatno je stoga flautistica za svoj instrument adaptirala dionicu klarineta, koji se javlja u nama dostupnoj verziji ove Mozartove Sinfonije. Svi solisti zaslužili su pohvale, a ponajviše hornist Boštjan Lipovšek, majstor svog instrumenta, koji je zadivljujućom lakoćom oblikovao pjevne fraze u vrlo intonativno čistom okviru.

U drugom dijelu koncerta mjesto koncertmajstora preuzeo je Richard Tognetti, pa smo se ponadali nešto boljoj izvedbi ansambla. Nade su nam se tek donekle ostvarile. Iako se orkestar trudio svojom svirkom dočarati svo šarenilo i karakter Brittenovih *Varijacija na temu*

Franka Bridgea, op. 10, zanemarili su neke osnovne parametre razrađene izvedbe pa je intonacijski raskol među pojedinim članovima dionice violina sasvim odvlačio pažnju od cjeline. Dublji su pak gudači zaslužili pohvale za zaobljeni, topli ton, koji je ipak dao određenu intenzivnost izvedbi Brittenovog djela.

Osim pada kvalitete orkestra, koji je samo nekoliko dana ranije predstavio vrhunske izvedbe, začudila nas je i koncepcija programa ovog koncerta. Nakon Brittena, čije djelo zaključuje upečatljivi finale, orkestar je izveo ulomak iz Stravinskijevog baleta *Apolon*, svirajući na visokoj umjetničkoj razini, s izraženim nijansama boje i fraziranja. Bez sumnje, riječ je o iznimno lijepoj i vrijednoj glazbi, ali i o ne baš spretnom odabiru za zaključno djelo programa. Ovaj vrlo kratki ulomak završio je prije nego ga je publika uopće stigla osvijestiti, tako da su svi ostali zbunjeni naglim završetkom, koji je pritom i „razvodnio“ energiju akumuliranu tijekom Brittena, a koja bi bila adekvatnija za završetak koncerta.

Marija Saraga